

Tomasz Pasieka

Program działania

w latach 2020-2025

styczeń 2020 r.

Wstęp

Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią jest samorządową instytucją kultury. Zatrudnia 6 osób na 4,45 etatu. Są to: Dyrektor, Główny księgowy (1/5 etatu), Kustosz, dwóch Adiunktów oraz pracownik gospodarczy (1/4 etatu). Podstawą finansowania działalności jest dotacja podmiotowa 430.000 zł, przychody własne oraz środki zewnętrzne.

Prezentowany program działania Muzeum Ziemi Krajeńskiej uwzględnia zarówno stan osobowy jak i budżet jednostki, jest kontynuacją przedsięwzięć prowadzonych w latach 2015-2020. Zmiany wprowadzone przeze mnie w tym czasie były oparte między innymi na wcześniejszych imprezach (np. Jarmark św. Wawrzyńca organizowany jest we współpracy z Lokalną Grupą Działania Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, a w ostatnich dwóch latach także z Nakielskim Kołem Pszczelarzy), w upływającej kadencji bardzo mocno uzupełnione zostały o szeroko pojętą działalność edukacyjną, która obecnie stanowi trzon funkcjonowania Muzeum. Warsztaty plastyczne i rękodzielnicze przyciągają rzesze odbiorców, a głównym ich założeniem jest organizacja czasu wolnego rodzin.

Muzeum Ziemi Krajeńskiej jest instytucją działającą na wielu płaszczyznach, dzięki nawiązanej przeze mnie współpracy z Oddziałem Kujawsko-Pomorskim Stowarzyszenia Muzealników Polskich jest placówką rozpoznawalną na terenie województwa.

Zanim przedstawię program działania odniosę się do koncepcji przedstawionej w 2015 roku i wykonania proponowanych wówczas działań. Przeważająca większość z nich została zrealizowana, część w zakresie szerszym niż zakładałem.

W latach 2015-2020 nastąpiło znaczne wzbogacenie zbiorów muzealnych. Otrzymaliśmy w formie darowizny oraz zakupiliśmy 2.546 obiektów, co stanowi 55,63% zbiorów, które Muzeum zgromadziło w latach 1964-2014. Obecnie liczba eksponatów wynosi 7.132.

Zgodnie z zapowiedzią z 2015 r. stworzona została kolekcja o charakterze ponadregionalnym: ceramika (porcelana, fajans, szkło) z wytwórni z ziem polskich. Doskonałym podsumowaniem pięcioletnich działań w tym zakresie jest darowizna, jaką Muzeum otrzymało w grudniu 2019 roku. Fabryka Porcelany AS Ćmielów przekazała do zbiorów 71 figurek porcelanowych, których wartość rynkowa wynosi 33.683 zł. Oprócz kolekcji ceramiki tworzymy drugą, a są nią zabawki.

Tak prowadzona polityka gromadzenia zbiorów skutkuje tym, że od kilku lat jesteśmy w stanie tworzyć wystawy czasowe opierając się głównie na własnych muzealiach, co przyczynia się do znacznych oszczędności.

Działalność edukacyjna opiera się na lekcjach muzealnych przeznaczonych dla różnych grup wiekowych (co istotne lekcje te prowadzone są zarówno w budynku Muzeum, ale także odbywamy wizyty w szkołach lub przedszkolach, również poza terenem Gminy Nakło nad Notecią). Do oferty wprowadzono także warsztaty rękodzielnicze o różnej tematyce. Są to np. warsztaty z papieru, a od 2017 r. ceramiczne z wykorzystaniem gliny.

Pracownicy Muzeum angażują się w organizowane przez Gminę Nakło nad Notecią obchody świąt państwowych i rocznic regionalnych przygotowując m.in. okolicznościowe wystawy, prezentacje czy wykłady. Od 2018 r. eksponujemy wystawy plenerowe (na Rynku

i w Parku Jana III Sobieskiego). Przygotowywane są okolicznościowe publikacje (m.in. reprint książki *Krajna i Nakło. Studia i rozprawy...*; *Legends nakielskie*; *Nakło nad Notecią w okresie Powstania Wielkopolskiego*). Na stulecie odzyskania niepodległości zrealizowano Ławeczkę Marszałka Józefa Piłsudskiego, a na 720-lecie nadania praw miejskich Ławę Władysława Łokietka i Konika Nakielskiego.

Opracowaliśmy i wyznakowaliśmy szlaki turystyczne. *Nakło. Miasto trzech kultur* (dofinansowany w ramach programu Patriotyzm Jutra 2016) oraz wdrożyliśmy aplikację mobilną Footsteps. Regularnie oprowadzamy wycieczki po mieście (zarówno lokalne, jak i turystów z dalszych zakątków Polski, m.in. z woj. zachodniopomorskiego i łódzkiego).

Zbieramy wspomnienia Nakielan, digitalizujemy udostępniane przez nich fotografie i pamiątki (te, których z powodów sentymentalnych nie chcą przekazać do naszych zbiorów).

Muzeum Ziemi Krajeńskiej jest obecne w mediach. Często gościmy w Radiu Nakło, zarówno z informacjami bieżącymi jak i cyklami audycji dotyczących historii regionu. Kilukrotnie gościliśmy na falach Polskiego Radia Pomorza i Kujaw m.in. w cyklu Regionalny punkt widzenia (audycje dot. m.in. Powstania Wielopolskiego, niemieckiego hitlerowskiego obozu w Potulicach, 720-lecia Nakła nad Notecią, hrabiny Potulickiej), regularnie gościmy w programach porannych i popołudniowych TVP Bydgoszcz oraz w Magazynie Nakielskim.

Program działania Muzeum Ziemi Krajeńskiej

W latach 2020-2025 stawiam na kontynuację działań wprowadzonych w kończącej się kadencji. Trzonem będzie działalność edukacyjna, popularyzatorska, prowadzenie działalności naukowej, organizacja wystaw, gromadzenie wspomnień w formie cyfrowej, pozyskiwanie zbiorów i sprzedaż pamiątek. Prowadzona będzie także działalność wydawnicza.

Działalność muzealna

Gromadzenie zbiorów.

W dalszym ciągu prowadzone będzie pozyskiwanie zbiorów dotyczących historii Krajny oraz powiększanie kolekcji o charakterze ponadregionalnym. Owe kolekcje znajdują się w kręgu zainteresowań okolicznych muzeów. Nasza ceramika gościła już w Złotowie i Grudziądzu, dwa muzea sygnalizują nam chęć wypożyczenia zabawek. Dzięki temu jesteśmy lepiej postrzegani przy organizacji własnych wystaw i uzupełnianiu ich o zbiory innych placówek.

Zgodnie z zapowiedzią w latach 2015-2020 znacząco wzrosły zbiory etnograficzne (z 290 w 2015 do 505 obecnie), zachowanie dziedzictwa krajeńskiej wsi dalej będzie wśród naszych zainteresowań. Od grudnia 2019 r. trwają działania zmierzające do wzbogacenia działu sztuki o prace nieżyjącego artysty nakielskiego Zygmunta Szota.

Działalność oświatowa i edukacyjna.

Kontynuowany będzie konkurs plastyczny *Moje spotkania z zabytkami* (przeznaczonego dla uczniów szkół podstawowych) i konkurs wiedzy historycznej *Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 na Krajnie i Pałukach na tle wydarzeń międzynarodowych* (dla uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu Powiatu Nakielskiego, którego XXII edycja odbędzie się 19 lutego 2020 r.).

W okresie ferii zimowych i wakacji letnich dla dzieci i młodzieży prowadzone będą warsztaty plastyczne (najbliższe poświęcamy starożytnemu Egiptowi, odbędą się w dn. 3-7.02.2020).

Niezmiennie ważną ofertą programową pozostaną wprowadzone 10 lat temu lekcje muzealne. Oprócz stałych tematów przygotowywane będą zajęcia zgodne z prezentowanymi wystawami oraz zgłaszanymi przez nauczycieli zapotrzebowaniami. Warto tu podkreślić, że dzięki inicjatywie pracowników Muzeum jest otwarte na ludzi i w razie potrzeby przeprowadza lekcje poza swoją siedzibą (lekcje muzealne w szkołach i przedszkolach na terenie naszej Gminy, wykłady w czasie spotkań nakielskich emerytów, wykłady i pogadanki w sąsiednich gminach). Kontynuowany będzie cykl *Podwieczorki z historią i sztuką* - wykłady dla dorosłych (w 2020 r. m.in. o podróżach do Japonii).

Prowadzone będą także warsztaty plastyczne i rękodzielnicze zarówno dla uczniów szkół jak i rodzin. Tematyka warsztatów tradycyjnie będzie zróżnicowana i wpisywać się będzie zarówno w zapotrzebowania jak i dany okres roku (np. warsztaty świąteczne). Kontynuowane będą nasze sztandarowe zajęcia prowadzone w glinie (jest to jeden z naszych elementów rozpoznawczych, przyciągają one gości z sąsiednich gmin), w planie jest wykonanie kolejnych części makiety Nakła nad Notecią.

Kontynuować będziemy akcje w ramach Europejskiej Nocy Muzeów, w 2020 r. tematem przewodnim będzie alchemia, farmacja, magia i medycyna.

Działalność naukowa

Opierać się będzie na pozyskiwaniu od mieszkańców wspomnień, digitalizacji pamiątek (o ile nie będą chcieli ich przekazać do zbiorów Muzeum). Nasze cyfrowe archiwum sukcesywnie się powiększa, co wynika m.in. z prowadzonej regularnie w naszych mediach akcji informacyjnych. W dalszym ciągu kontynuowane będą prace związane z gminną ewidencją zabytków i planami ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej. Prowadzone będą badania naukowe dotyczące historii regionu, opierające się m.in. na zbiorach Archiwum Państwowego.

W listopadzie 2020 r., we współpracy z Oddziałem Kujawsko-Pomorskim Stowarzyszenia Muzealników Polskich, planowana jest IV Doroczna Konferencja Naukowa Muzealników Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Działalność wydawnicza

W latach 2015-2020 prowadzona była działalność wydawnicza. Ukazał się 5. numer *Zeszytów Historycznych Muzeum Ziemi Krajeńskiej*; *Legends Krajny Nakielskiej*; przewodnik po szlaku turystycznym *Nakło. Miasto trzech kultur*; *Legends Nakielskie*; a we współpracy z Gminą Nakło nad Notecią: *Krajna i Nakło. Studia i rozprawy...* (reprint książki z 1926 r., która jest elementarną publikacją dotyczącą historii Nakła nad Notecią); *Nakło nad Notecią w dobie Powstania Wielkopolskiego*; *Dzieje Szkoły w Trzeciewnicy*. Oprócz tego na łamach dwutygodnika *Nasza Krajna* regularnie publikowane są artykuły dotyczące historii regionu, zabytków Nakła nad Notecią (i historii ulic) oraz zbiorów Muzeum.

Działalność wydawnicza będzie kontynuowana. Obecnie trwają prace nad publikacją dotyczącą historii pożarnictwa w Nakle nad Notecią, gotowy do wydania jest audiobook *Piekielna czwórka*, na korektę czeka #mójniepodległy.

W planie jest wydanie *Zeszytów Historycznych Muzeum Ziemi Krajeńskiej* poświęconych historii nakielskich ulic oraz eksponatów będących w zbiorach Muzeum.

Szkolenia pracowników

Rozwój instytucji nie jest możliwy bez ciągłego doskonalenia kadry. Okazją ku temu będzie uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach, które organizuje m.in. Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów (w zależności od dostępnej tematyki) *Pastwiskach wyobraźni*, które są forum wymiany doświadczeń edukatorów muzealnych, organizowanych przez Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Pracownicy uczestniczyć będą również gościć na spotkaniach organizowanych przez Oddział Kujawsko-Pomorski Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

Działalność wystawiennicza

Zmianom nie ulegnie polityka prezentacji dużych wystaw eksponowanych na I piętrze. Ze względu na bardzo duży nakład pracy i finansów na ich organizację każda z nich prezentowana będzie przez okres minimum 3 miesięcy.

Sala na parterze w ciągu minionych 5 lat przeszła drogę od sali wystawienniczej do warsztatowej i wystawienniczej. Z tego względu prezentowane na niej będą ekspozycje, które nie będą opierały się na gablotach. Będzie to głównie malarstwo, fotografia i inne dziedziny sztuki, które mogą być eksponowane w ramach.

Plan i tematyka wystaw na 2020 rok
(terminy mogą ulec zmianie).

I piętro

14 lutego - połowa kwietnia	<i>Retro Amor</i> . Pocztówki o tematyce miłosnej ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
--------------------------------	---

30 kwietnia - 30 sierpnia	<i>Od alchemii do farmacji, od magii do medycyny</i>
wrzesień - listopad	<i>Historia pożarnictwa w Nakle nad Notecią</i>
grudzień - styczeń 2021	Rzeźby Piotra Wolińskiego

Parter

Luty	<i>Od Pierwszego balu do Orkiestry kocięj. Dar Fabryki Porcelany AS Ćmielów</i>
Marzec	Prace plastyczne młodzieży Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4
Kwiecień	Zebra Blue - fotografie portretowe
Maj	Malarstwo uczniów ZS-P nr 4
Październik	Arkadiusz Łukasiewicz <i>Wyczarowane z drewna</i>

Poza siedzibą

Styczeń	<i>Twórcy nakielskiej niepodległości - wieża widokowa</i>
---------	---

Założenia wystawiennicze na lata 2021-2025

Plan wystaw na lata w okresie 2021-2025 będzie opracowywany w trzecim kwartale lat poprzedzających. W tej chwili w roku 2021 i 2024 planuję niżej wymienione wystawy:

2021 r.

- Setna rocznica wizyty Marszałka Józefa Piłsudskiego w Nakle nad Notecią,
- Twórczość Zygmunta Szota,

2024

- 60 lat Muzeum Ziemi Krajeńskiej.

W zależności od możliwości pozyskania eksponatów na lata 2021-2025 planowana jest następująca tematyka wystaw:

- Kobiety Azji,
- Diabły polskie,
- Honorowi obywatele Nakła nad Notecią (ekspozycja plenerowa),
- Secesja,
- Meble ludowe,
- Kawa, kawiarnie i cukiernie,

- Bombki i ozdoby choinkowe.

Pozostała działalność

Pragnę kontynuować współpracę z Urzędem Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w zakresie promocji i organizacji imprez. Obecnie w trakcie oceny jest wniosek złożony w ramach programu Niepodległa na organizację Defilady Niepodległości. W przypadku pozytywnego rozstrzygnięcia 15 sierpnia, w ramach Święta Wojska Polskiego, odbędzie się w naszym mieście defilada grup rekonstrukcyjnych z następujących okresów historycznych: XIII w., okres bitwy grunwaldzkiej, okres wojen ze Szwecją, Xsięstwo Warszawskie i Powstanie Wielkopolskie. Zgodnie z założeniami zawartymi we wniosku po defiladzie grupy rekonstrukcyjne zaprezentują się obozowiskach na pikniku wieńczącym uroczystości.

Kontynuowany będzie *Jarmark św. Wawrzyńca*, który organizujemy we współpracy z LGD Partnerstwo dla Krajny i Pałuk w ramach imprezy *Dla Krajny i Pałuk Wawrzyniec kucharzy*. "Wawrzyniec" na stałe wpisał się w krajobraz Nakła nad Notecią i stanowi jeden ze sztandarowych produktów turystycznych.

Podobnie jak w poprzednich latach planuję aplikowanie o środki zewnętrzne m.in. w ramach programu Patriotyzm Jutra (dotychczas otrzymaliśmy dotacje w latach 2016 i 2018) oraz z Wojewódzkiego Funduszu Środowiska i Gospodarki Wodnej na działania edukacyjne związane z ochroną środowiska (w latach 2018-2019 otrzymaliśmy dotacje na organizację konkursów poświęconych tematyce związanej z ochroną pszczół) - planowane działania to warsztaty, na których uczestnicy będą szyć wielorazowe siatki na warzywa oraz torby na zakupy.

W 2019 r. zainicjowaliśmy przywrócenie organizacji Dni kultury chrześcijańskiej i te działania zamierzam kontynuować w kolejnych latach, gdyż spotkały się z zainteresowaniem mieszkańców Gminy Nakło nad Notecią, a także pojawili się uczestnicy z sąsiednich gmin.

Aktualnie trwa realizacja projektu Kultura w zasięgu 2.0, którego instytucją wiodącą jest Urząd Marszałkowski w Toruniu. Ze środków pozyskanych z funduszy UE prowadzona jest digitalizacja zbiorów, szkolenia pracowników, zakupione zostanie oprogramowanie do ewidencjonowania zbiorów.

Podsumowanie

Przedstawiony program działania Muzeum Ziemi Krajeńskiej zawiera główne kierunki działań. Podobnie jak w kadencji 2015-2020 będą one na bieżąco rozszerzane o kolejne punkty, w zależności od zapotrzebowania oraz posiadanych środków.

Żywię głębokie przekonanie, że realizacja powyższego programu przyczyni się do rozwoju Muzeum oraz wesprze promocję Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na terenie województwa i Polski.